

De jonge man, zijn pa en de zee

Ontspannen 'Marius' bij De Onderneming

De Franse auteur Marcel Pagnol staat vooral bekend als chroniqueur van de Provence, meer bepaald van de stad Marseille, waar hij zijn jonge jaren doorbracht. Het is de meest voor de hand liggende verklaring voor het feit dat zijn toneelstukken in het Nederlandse taalgebied ontzettend weinig worden opgevoerd. Van theatergezelschap De Onderneming verwacht je niet dat het die couleur locale in de verf zet. In *Marius* gebeurt dat ook niet: het is een soms te ontspannen voorstelling die vooral oog heeft voor de relatie tussen Marius en zijn pa César.

Met cafébaas César, zijn 23-jarige zoon Marius en diens jeugdliefde Fanny schied Marcel Pagnol (1895-1974) figuren die zo verbonden zijn met Marseille en omgeving dat hij weigerde om de première van *Marius* in 1929 in het Théâtre de Paris niet-Provençaalse acteurs in de rolverdeling op te nemen. Ook in de film uit 1931 zie je het soort mannen dat eerst een pastis proeft op het terras en dan pétanque gaat spelen op het dorpsplein. Authentiek en levensecht zijn echter kwaliteiten die niet altijd even gemakkelijk naar een andere geografische context over te plaatsen zijn. Weglaten kan niet, en ook exotisme is uit den boze. De Onderneming kiest voor de gulden middenweg door op summiere manier een Frans-maritiem sfeertje op te roepen (een kapiteinspet, een flesje Perrier, een reddingsvest, een decor uit zeildoek...) en zich verder te richten op het spel en de relaties tussen de personages.

In *Marius* staat het gelijknamige hoofdpersonage voor een dilemma. Onder druk van de opdringerige weduwnaar Panisse, die haar zonet ten huwelijk heeft gevraagd, moet hij zijn jeugdvrindinnetje Fanny zijn liefde bekennen. Marius hinkt echter op twee gedachten. In de

haven ligt de Malaisie voor anker, een schip dat straks voor een vijf jaar durende missie zee kiest. Misschien wil Marius mee. "Waarom?", vraagt Fanny. "Ik weet het niet. Goesting", klinkt het in de gevatte vertaling van Waas Gramser en Kris Van Trier.

De intrige is zo klaar als een klontje. Charmant, maar soms dreigt een zeker soepgehalte

dat De Onderneming niet uit de weg kan gaan. Op die momenten volgen de scènetjes elkaar op zonder dat er ook spelmatig iets noemenswaardigs gebeurt. Dan wordt er te relaxed, te weinig alert geacteerd, trouw bijna aan Marius' suggestie dat het leven in Marseille trager verloopt dan elders. Gelukkig is dat niet altijd het geval: zeker in het tweede deel slagen de spelers erin de tekst in zijn waardigheid te laten en op tijd en stond afstand te nemen waar natuurgetrouwe emoties ongeloofwaardig zouden overkomen, bijvoorbeeld wanneer Honorine moord en brand schreeuwt omdat ze haar dochter Fanny met Marius in bed heeft ontdekt. Door die spanning komt er meer dynamiek en plezier in het spel.

Dat laatste is geen probleem bij Kris Van Trier, die zich van meet af aan ontpopt als man van de voorstelling. Zijn César is een herkenbare pa: wat nukkig, betuttelend, in de waan dat alles snor zit met zichzelf, zijn zoon en zijn zaak, terwijl hij in werkelijkheid op het punt staat Marius te verliezen. Zo wordt het stuk een familie-kroniek, niet het verhaal van een keuze. Daarvoor geeft Frank Dierens als Marius wat weinig weerwerk en wordt de thematiek van het verlangen te zeer in de gauwte aangeraakt, bijna weggemoffeld. Met Waas Gramser (een opvallend strategische Fanny) zorgt Dierens wel voor een welkom vleugje romantiek. Robijn Wendelaar en Carly Wijs nemen de komischer bijrollen voor hun rekening.

Peter Anthonissen

De Onderneming met 'Marius': op 27/4 in De Velinx (Tongeren), op 30/4 in De Werf (Brugge), op 6/5 in CC Strombeek-Bever, op 28/5 in Cultuurcentrum België (Hasselt) en van 26 juli tot 8 augustus op de kade langs de Schelde in het kader van de Zomer van Antwerpen. Tweede deel van de tournee in het najaar.

Kris Van Trier ontpopt zich van meet af aan als man van de voorstelling.

(Raymond Mallentjer)